

דף עירן

"לייהודים היתה אורה" אמר רבי יהודה:
אורה - זו תורה.
וכך הוא אומר:
"כי נר מצוה ותורה אור" [מגילה ט"ז]

לזכרה של: אורה מושקוביץ ע"ה
משוואות- יצחק

במפרשים

יו"ל ע"י מ.מושקוביץ * משוואות- יצחק 79858 ד.ג. שדה-גת * טל': 08-8616173 * פקס: 08-8616174

פלשת תזריע

א. בני שם.

פרק יב' פסוקים ב'-ג')

אהה כי תזריע ויעידה זכר וטמאה שבעת ימים וגוי, וביום השמיני ימולبشرתנו. (יב-ג)

בפ' רבי אליעזר דמילה (שבת קלה ע"א) "אמר ר' אסי: כל שאמו טמאה לידי, נימול לשמונה; וכל שאין אמו טמאה לידי, אין נימול לשמונה. שנא/ אהה כי תזריע וילדה זכר וטמאה וגוי, וביום השמיני ימולبشرתנו. א"ל אביי: דורות הראשונות יוכיהו, שאין אמו טמאה לידי. ונימול לשמונה. א"ל: נתנה תורה ונתחדשה הלכה" דזמנן שמונה ימים הלו בטעמאת הלידה, ומסיק דבוחלקת הנאי היא.

ועי' גמ' נדה דף לא ע"ב: "שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחי: מפני מה אמרה תורה וכו' מילה לשמונה? שלא יהו כולם שמחים, ואביו ואמו עצבים". ופירש": "שללא והוא הכל שמחין – שאכלין ושותין בסעודה, ואביו ואמו עצבים, שאסורתן בתשמש". זה עולה יפה עם שיטת ר' אסי, דזמנן שמונת ימי מילה, מתלי תלייא בטעמאת הלידה. וכל שאין אמו טמאה לידי, אין נימול לשמונה, אלא לאחד. דMOVAR מזה, דMOVIR ענינה של מילה. היה שיר למול ליום אחד, ולא ניתן זמן שמונת ימים, אלא למי שאמו טמאה לידי.

ונראה עוד, דזמנן שמונת ימים קבעה התורה אחר קללה של חזה בעטיו של חטא עץ הדעת: "הרבה ארבה עצובן והרונן, בעצב תלדי בנימ" (בראשית ג,טו), ופירש": "בעצב תלדי בנימ – זה צער הלידה". ועי' גמ' שבת כט ע"א, זו הימים שלאחר הלידה, יש לה דין חולה, שאם אמרה צריכה אני, מחלין עליה את השבתה. ולפיכך קבעה התורה זמן המילה ליום השמיני, לאחר עברו ז' ימים מהלידה". ולכן אכן מא"ה, דעפ"י שאין אמו טמאה לידי נימול לשמונה. והוכヒות את מדורות הראשונות, לפי שכבר רביצה הקללה בעצב תלדי בנימ". ברם אי לאו קלוקלה של חזה, הייתה המילה ליום הראשון, דעתך עניינה של המילה אינה משתinct ליום השמיני דוקא, כמו שלמדנו משיטת ר' אסי. ואמנם נראה, דלעתיד לבוא, בשיחור העולם לתיקונו הראשון, כפי שהיה קודם חטא עץ הדעת, כדדריש רבנן גמiliyal. עתידה אהה שתולד בכל יום, שנא/, הרה ויולדת יחריו (שבת ל ע"ב), הנה גם זמן המילה יהיה ליום אחד.

בפרק דר"א פ' כת. למד מקרא דכתיב בפ' וירא (בראשית כא,ח): "ויעש אברהם משתגה גדול ביום הגמל את יצחק", דעושין סעודה ביום המילה. ודריש: ביום ה"ג מל את יצחק, ה"ג – בגימטריא ח', שני מיל' יצחק ליום השמיני, ועשה אברהם משתגה ביום המילה. ונראה דסעודת זוג, מלבד שהיא סעודת-מצויה לקיום מצות מילה, שזכה בה אבי הבן, יש בה גם משום סעודת-הודאה, על הטובה שהטיב הקב"ה עם האשה היולדת, שנסתכנה בחבלו הלידה, וניצולה בחסדי ה'. ועל דבר זה, במקהלה ציריך לברך אלהים, על הטוב אשר גמל. ובשביל ברכת הودאה זו עושים סעודה ביום המילה, שזמננו נקבע ליום השמיני, אחרי עברו סכנת הלידה, כמו שביארנו.

תזריע

1. מתוכן הפסחים אסלאם בקיין האם נאכמת ג'יגה?
2. זולות לאלאם - האם אסלאם אז אכן מולה - האם היה בילוי אז ניטני?
3. עזיז וואקיה, אמי נאה מה לך מה?
4. איך אוכחים זרכי לך שאISON קר יוחאי את שנותך אסוי?
5. אתה ווְאַתָּה קָרְבָּאֵל קָרְבָּאֵל?
6. אה ניתן לך אונז און הכתום לך אסלאם?
7. סצנת אזהה והזקה - איך?

* * *

וביום השמיני ימול (י"ב נ')

ידועה דרשת חז"ל, וביום אפילו בשבת (שבת קל"ב א'), כולם, אפילו אם חל יום השמיני בשבת אין דוחין המילה, אך מלון אותו בשבת והריבותה בזה הוא אעפ"י שעודה חבורה.

ויש מקרים על זה מה שאמרו בסוכה (מ"ב ב') בטעם הדבר שמצוות שופר ולולב אין דוחין שבת. משומ גזירה שמא יטלים לשופר ולולב ויעברות ד' אמות ברשות הרביםليل' אצל חכם ללימוד התקינות והגיטלה. ולפי זה מקרים — למה לא גרו במילה שמא יטול הסיכון של מילה (עם התינוק) ויעברו ד' אמות ברשות הרביםليل' אצל חכם ללימוד אומנת המילה. (ועיין לפנינו בתו"ת).

אבל אין זה קשה כלל, כי באתום يوم ראש השנה וסכות אין אנו בטוחים אם אמנם הם יום ראשון וחמשה עשר בתשרי, אחרי שאין אנו בקיימים בקביעי דירחא, ואפשר שיש ראשון בתשרי וחמשה עשר בו הם למחר (ומטעם זה אנו עושים שני ימים י"ט), ולכן אין מוצמן של שופר ולולב ביום ההם אליו כל כך עד שירדו שבת. יعن כי אפשר אין יום זה מחויב בשופר ולולב. ולכן מכיוון שיש גזירה פרטיאלית שבת צבירות צ' נצית אל' צ' ל'ידך ולא כן יום השmini מלדה היא ודאי וברור שמיינן לדודתי, וכתיב וביום השmini, לכן חובת המצווה בשם השמיינן למתן שיחול ואפילו בשבת, ואין מן הדין לחוש לגזירה.

ואמנם עם כל זה צריך טעם לעיקר הדין שמילת דוחה שבת, כי זה שכתבנו עד כה היא רק על זה להוכיח שכן הדין, אבל הסברא למה הדין כן לא נתבאר, ובפרט, כי הן כידוע גם מילה גם שבת שניהם אותן ברית בין ישראל לאלה"ה, ואם כן במה תוקפה של מצות מילה לרוחות מצות שמירת שבת ומניעת חלולה.

ואפשר להסביר הדבר עפ"י המבואר בסנהדרין (נ"ח ב') עכו"ם שבת חייב מיתה, ככלומר, עכו"ם שומר מצות שבת, שנאמר (פרשה נח, ח, י"ב) יום ולילה לא ישבתו, והנה יסוד ההבדל בין ישראל לעםים היא מצות מילה החותמת ברית, ואם כן לולא מצות מילה היו ישראל נחשבים כשר או מות העולם ולא היו רשאים גם לשמור את השבת מטעם ויום ולילה לא ישבו. וככה — מצות מילה מכינה את האדם להתחייב במצוות שבת. ולפי זה באין מילה אין שבת, לכן דין הוא שתקחה מצות מילה את מצות שבת, והוא בערך קוזשה רשותה המביאה לידי קדושה שנייה.

ב. תוספת ברכיה.

פרק יב' פסוק יג':

1. מכך אתה הקוראי מכך?
2. פלען אומין פון זונר ומיין לך אימת, מתוכן הפסחים וגראך?
3. אה תזקענו קאעל אימת?
4. אה אונז און צ'ה' און צ'ה' לך?
5. קאה איזות אימת קוואט וווענטה יומך אסמת?

* * *

דוחה את הפאורת, פמברא למעלת פירוש
וינקהל, על אמרים ז"ל: "הקדים שבת לפישון".
לומר לך שהשבת דוחה מלאכת הפישון.

ג. כליך. (ב) אדם כי יהיה בעור בשרו וגוו. סמך פרק יג' פסוק ב': פירוש נגעים לפירוש הקודמת הפדרה בפילה, לומר לך שהמלילה דוחה את הנגעים, כי בכל מקום המצווה הפקודמת

תַּזְרִיעַ

ובכן כל אותן "או" שפוך במדרש דברים
רבה בפסוק "או יבדיל משה" (דברים ד, מא),
כיו גם בו רמו למילה הפלחת מון שפיכות
דמים, מאבא לרעה פרשת בא בפסוק "ראו
כ רעה נגיד פניכם" (שמות י). ובן האלת
ונפשו לא היה אלא ב"או", שגאמר: "או"
אמרה חתן דמים למלות" (שמות ד, כט). ובן
קנתרו לא היה אלא באו, שגאמר: "ומאו"
באתמי אל פרעה לדבר בשמה" (שם ה, כג). אמר
משה: יודע אני שעREL שפטים אנכי, ולא
באתמי לדבר בשמה כי אם מאו, שפטתי על
הפלחה קרמויה באו, שתיהה סבה גם לתקון
ערלה הפה, ורואה אני שלא הוועלה כלום.

ועל צד הרכז נראה לי אמרו ר'יל,
"גדולה מילה שדווחה את הנגעים"
(נדיהם לא), לפי שפטם מילה סבה למילה כל
ארבע ערלות, ומכללים ערלה הפה, וכשהוא
במול מעירלה הפה לא יספר לשון הרע, ואו
לא יבוא לידי נגעים הבאים על לשון הרע
(ערכין טו). ועל זה קרא משה תגר באמרו:
"וימאו באתי לדבר בשמה" וגוו' (שמות ה, כג),
ברעתה המדרש האומר: כל פרקמיטיא של
משה הינה באו וכו' (יליקוט בהרי באיליקוט
קד). רמו למילה, ובן מסיק בהרי באיליקוט
פרש בשלח (רמא, טו) בפסוק "או ישיר
משה" (שמות טו, א), שנקרע הים בזכות
הפלחה שנתקנה ביום שמיינ כמספר "או",

סיק

1. אם פילוג "אייה זוחה את הנפחים" ומה זה מתכוון?
2. אם אייה זוחה איך צפנת?
3. אם איז איזה הפה וקיין מה רוף צפאות?
4. אם צואת כהענו אין כתאות: "איז"?

* * *

ד. מהר"ל מפראג עם פירוש הרב זולץ.

פרק יג' פסוקים מה' מז': "זהצروع אישר בו הנגע... בدد ישב מהוז להנה מושבו"

(ויקרא יג', מ"ה מ"ו)

לשון הרע, סכנה לאחדות!

מדובר נקרא המצורע בשם זה? אומר המדרש (בוקרא ר' ברה פרק ט"ז) "מצורע -
מושיא רע". כלומר: מוציא לשון הרע. ומדובר ישב בدد מחוץ למחנה? מוסיף המדרש
ואומר: "הוא הבדיל בלשון הרע בין אדם לחבירו ובין איש לאשתו ולך ישב בدد".
מכאן מסיק המהר"ל שחומרתו הרבה לשון הרע נובעת מכך שהוא יוצר
פירוד בעם ישראל במקום האחדות המוחלת.
זה לשון המהר"ל:

ענין לשון הרע (הוא) הבדלה ופירוד. שעווה חילוק
(חלוקת בין אנשים) בעולם.

(חדרשי אגדות א' ע' ל"ז)

ולכן הוא גענש מידה כנגד מידה:

חטא לשון הרע בא להרחק את (בני) האדם (אל מלוי)
ולפיכך הוא (המצורע) מתרחק (אל מחוץ למחנה).
(נתיבות עולם ב', ע' פ"א)

המרחיק מתרחק! המפריד ישב בנפרד! ומכאן המסקנה ההכרחית: כל יהודי השווא
באמת ל"אחדות לאומית" צריך להמנע בראש וראשונה מאמרת לשון הרע.
ושמשמעת לשון הרע. וזה הצד הראשוני אשר יקרב אותנו יותר מכל לאחדות
ישראל אמיתית.

סיק

1. אם הקאוי האייחז קזען נזילץ האזליך הסכך?
2. האט האזער איז איזן איזם האחכח? ואם אי איז איזן איזן איזן חל איזן?
3. אם קזיאק צערן האצצת? איזה, איז, איז איזן איזן איזן?
4. אם פילוג מהויב?: רפץ?
5. אם צעת האה"פ איז צען צען איז איזן האזען?

* * *